

НАРОДЕНЪ БУДИТЕЛЪ

СЕДМИЧЕНЪ ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА ХРИСТИЯНСКА ПРОСВѢТА И ИНФОРМАЦИЯ.

Всички ржкописи и суми да се изпращатъ до редактора свещ. Д. ПОПВАСИЛЕВЪ-ШУМЕНЪ.

АБОНАМЕНТЪ:
за година 50 лв.
предплатени на
два пжти.

БРОЯ 1 левъ.

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ
се плаща по 1 левъ
на дума.

СПРАВЕДЛИВО ЛИ Е?

Презъ днитъ на току що приключения споръ за построяване на църквата „Св. Недѣля“ въ София нѣкои вестници отъ столицата писаха много обидни нѣща за Българската църква и духовенство. Казватъ (в. Пастирско дѣло), че това били млади журналисти, които не сж имали случая, може би, въ живота си да обмислятъ и узнаятъ колко голѣмо, първостепенно, жизнено значение има църквата за нашия народъ, — какво значение има Христовата църква за всички народи. Имаше, обаче, други вестници, които, като признаваха значението на църквата за възпитанието на народа и като констатираха, че нашата църква била престанала да възпитава, намираха, че за религиозния упадъкъ въ страната ни било виновно (в. Зора) единствено православното българско духовенство. Тази мисълъ се поддържа и сподѣля отъ много българи. Дали е право това твърдение?

То не е право. Не е право затова, защото освенъ църквата въ лицето на своето духовенство до преди нѣколко години почти не бѣше останалъ въ България институтъ, който да изчиташе и пропагандиралъ вѣрата въ Бога. Не е ли истина, че боржуазни и социалистически политически дейци цѣли 40 години у насъ се надпреваряха въ модата да изказватъ пренебрежение и незачитане къмъ онова, що се гълми въ „плесенясалитъ мозъци на полските

глави“ т. е. къмъ свѣтлитъ идеи на църквата Христова? Та колко души отъ тия хора и днесъ разбиратъ що е църква? Не е ли истина, че не малко отъ българскитъ учители до не преди много време се срамуваха да взематъ върху си преподаването на Законъ Божи, този толкова „ненаученъ и скученъ предметъ“? Не е ли истина, че и днесъ е твърде силно онова течение, което иска да се изхвърли този предметъ изъ училището? Не е ли истина, че още има по градове и села хиляди и хиляди родители, които се срамуватъ да влезе свещеникъ въ къщата имъ? Нима мислите, че децата неразбиратъ това държане, особно на бацитъ?

Колко отъ бацитъ въобще чувствуватъ потрѣба да посетятъ празниченъ день църковното богослужение или да се опознаятъ съ своя свещеникъ, да му се довърятъ и сподѣлятъ мисли съ него? Нека онзи, който чете тия редове, си даде смѣтка колко души, освенъ свещеника, въ неговия градъ или село работятъ за да опознаятъ хората съ Христа, работятъ конкретно за духовния подемъ, но подемъ въ името на Бога, а не въ името на сухи формули, не въ името на нѣкакво отвлечено добро, не въ името на непознатото и неизвестно човѣчество? Да оставимъ на спокойствие „човѣчеството“, а да се загрижимъ да направимъ възпитани, благородни човѣци, нашиятъ

роденъ братъ и сестра, роднинскитъ деца, съседскитъ деца и юноши.

Е добре, щомъ почти никой въ България десетки години не се е загрижилъ да поработи за религиозното възпитание на обществото ни, а, напротивъ, всичко е правено, за да се спъне българското духовенство въ неговата свята мисия. справедливо ли е да се каже, че за духовния упадъкъ на народа ни е единствено виновно духовенството, което е бедно, малообразовано, захвърлено отъ всички?

Пас.

Иорданъ Табаковъ—София.

Българското и сръбско училище.

(Изъ книгата „Предпоставки на обществения хасъ въ България“.)

Новото училище, което се появи въ България следъ нейното освобождение, издигна науката като най-висше лично и обществено благо, а развитието на ума като най-силно и най-сигурно срѣдство за постигане на тази целъ. „Умственото, нравственото и физическото развитие на човѣка“ — формулата на Жанъ Жакъ Русо — ето девиза, върховното начало, звездата, подъ която се роди, разви и продължава да се развива нашето училище. Самата тая формула носѣше радикално хуманитаренъ космополитически духъ, защото целѣше не развитието на българина, а това на човѣка — на французина, китаеца или на сенегаляца. И понеже целитъ на възпитанието не се покриваха или не се постигаха съ срѣдствата — целитъ бѣха космополитически, а срѣдствата — националистически, то за това и възпитанието на българското училище излѣзе единъ мъглявъ и крайно обърканъ космополитъ и

още по-важно — обърканъ морално човѣкъ

У насъ всѣки интелигентенъ човѣкъ, безъ уговорки и безъ колебание би се подписалъ подъ горепосочената формула на Жанъ Жакъ Русо; обратно, въ Сърбия абсолютно никой нѣма да сложи подписа си подъ нея. Българина се стреми да се разграничи отъ животнитъ и за това казва: „Бжди преди всичко човѣкъ“, а сърбинътъ иска да се разграничи отъ другитъ хора и за това добавя: „Бжди преди всичко и надъ всичко прави сърбинъ!“ Първиятъ — ако можемъ така да се изразимъ — държи за едно зоологическо разграничение на хората отъ животнитъ, а вториятъ — за едно политическо и културно разграничение между самитъ хора. Единиятъ търси своя прогресъ въ хуманизма и космополитизма, а другиятъ — въ своето национално съзнание и своята култура. Въ минути на упадъкъ съмнение и неуспѣхъ въ живота българинътъ не би се поколебалъ да каже съ думитъ на Жанъ Жакъ Русо: „О, всемогъщи Боже, освободи ме отъ всички науки и изкуства и ми дай простотата и невежеството, защото само тѣ имагъ цена и стойностъ предъ Тебе, и защото само тѣ могатъ да ме направятъ щастливи!“ И обратно, сърбинътъ, въ подобни минути би възкликналъ: „О, Господи, дай ми сръбска държава, сръбска наука и . . . и сръбска пѣсенъ, защото само така азъ ще бѣда щастливъ!“ За сърбина съзнанието, че е човѣкъ съвсемъ не е съзнание за нѣкакво лошо достоинство . . . Съзнанието на гражданитъ на една държава, че сж хора, люде, човѣци — съвсемъ не е достатъчна опора за една силна, трайна и здрава държавна политика: само съзнанието, че си човѣкъ, и гражданинъ съ строго опредѣлена националност, може да бѣде опора на една разумна политика на съвременната държава.

. . . Сърбитъ въ това отношение бѣха на по-правъ пжтъ отъ насъ, защото тамъ за

цель на възпитанието се постави началото: „Всѣки възпитаникъ на училището трѣбва ба се доведе до съзнание, че той е истински сърбинъ“ . . .

Сръбскиятъ държавникъ постави на училището една чисто националистическа задача, за чието постигане учителятъ разполагаше съ всички чисто национални срѣдства — сръбска природа, сръбска история, общество, литература, епосъ и пр. и пр. Ето защо възпитанието на българското училище излѣзе отъ тамъ единъ безформенъ космополитъ и морално обърканъ характеръ, а възпитанието на сръбското училище — единъ кристаленъ и бистъръ националистъ съ силна доза отъ шовинизмъ. Българинътъ се стремѣше да стане членъ на нѣкаква си мирова държава, а сърбинътъ такъвъ на една сръбска държава . . . Отъ тукъ и податливостта на интелигентния българинъ къмъ всички чужди влияния и отъ тукъ упоритостта и враждебността на интелигентния сърбинъ къмъ всички извънсръбски и чуждоземни настроения и течения . . .

П. Н. Учителъ.

„Евангелие и животъ“.

VI.

Да съзнаешъ своя християнски дългъ още не ще рече, че имашъ сили да го изпълнишъ. Необходима ни е и воля! Защото импулсътъ за всички действия на човѣка иде отъ неговата воля. И за да трѣгне човѣкъ по онзи пжтъ на живота, който съ ума си е призовалъ за правъ, не е достатъчно да се признае само умътъ. Нуженъ е още и подвигъ, вътрешно движение на волята. Задоволете, както трѣбва сърцето, дайте му задача, която да го увлече и завладѣе. Поставете предъ него такъвъ идеалъ, който само съ своето обаяние да покори човѣшката воля — и вие тогава ще имате живота такъвъ, какъвто трѣбва да бѣде и може да бѣде.

Хр. Поповъ.
КАКВИ СРѢДСТВА ЖЕНАТА МОЖЕ ДА ВЛИЯЕ НА МЖЖА.

Християнството твърде сериозно гледа на срѣдствата, съ които жената може да влияе на мжжа. То не одобрява ония срѣдства, които се даватъ отъ една външност: младостъ, красота, кокетство и блѣсъкъ на акити, но счита необходимими за всѣка християнка духовнитъ възршенства, които естествено могатъ да произведатъ силно въздействие на мжжа. Не макаретвайки изобщо грижитъ за красотата и приличията, но съждайки излишната грижа за глѣхъ, християнството свършено справедливо намира укажението по-горѣ срѣдства за влиянието твърде повърхностни и лишени отъ истински нравственъ характеръ, а поради

това всичката сила на женското влияние полага въ оная духовна красота, която се изразява въ добродетелитъ на жената. „Желая, — пише апостолъ Павелъ — щото женитъ, облечени прилично, съ срамежливостъ и цѣломъдрие, да се гиздятъ не съ плетеници, ни съ злато, или съ бисери, или драгоценни дрехи, а съ добри дѣла (1 Тимот. 2, 9—11; ср. 1 Пет. 3, 3—5; Тит. 2, 5). Дрехата, наистина, е необходимъ предметъ, но хвърлянето дрехитъ, безспирното смѣняване на фасонитъ, това трѣскаво тичане отъ единъ фасонъ на другъ, не е ли чисто безумие, безумие въ тѣсенъ смисълъ? Влезте въ която щете къща, вслушайте се въ разговоритъ на дамитъ по вечеринкитъ, баловетъ и разходкитъ, всѣкъжде, дѣто само сж се събрали двѣ три дами, чуйте: за какво става дума? Около какво се

върти цѣлиятъ разговоръ? Около сплетнитъ и нажититъ, нали? И въ самитъ сплетни главниятъ фигуриращъ предметъ сж нажититъ. Накититъ сж главниятъ, едва ли не единичниятъ, интересъ въ живота. Да се облече по модата и, колкото се може, по-люксово — ето главната грижа на свѣтската жена. Всички надежди, вълнения, радости, скърби, цѣлиятъ нейнъ животъ е съсрѣдоточенъ на тоя предметъ. Разкошътъ като моравна язва се е разлѣлъ въ всички класи на обществото; всички живѣятъ, особено, се обличатъ по-горе отъ своето състояние. Бедната шивачка, за хлѣбъ и за сънъ цѣли дни и нощи прѣгърбена работи, губи зрението си, убива здравето си, доброволно се обръща на настояща уженица, само и само да има удоволствието да се облече по модата и, колкото се може, по-разкошно. Гор-

ката безумствува, понеже всички безумствуватъ. Но ако частното безумие се обяснява съ общото, то какъ да се разбере общото? Ако бедната шивачка прави такива жертви за да не остане назадъ отъ другитъ, то богатитъ правятъ не по-малки жертви, за да затъмнятъ другитъ и да предизвикатъ удивление и завистъ у съперницитъ. Тая страсть да се затъмняватъ другитъ води къмъ разточителностъ, която като всепоглѣщащъ пламъкъ изтрѣбва огромни състояния и хвърля въ нищета и мизерия семейства, които иначе, биха могли да живѣятъ въ доволство и изобилие. Но победата надъ съперницитъ, за която се правятъ такива геройски жертви, твърде рѣдко се достига и никога за дълго време не придружава една особа: съперницитъ сж толкова много, че едва ли е възможно съ вѣро-

ятностъ да се разчита на успѣхъ, дори минутенъ. Моднитъ свѣтъ — това е бойно поле, дѣто ставатъ ожесточени битки, дѣто минутната безславна победа се съпровожда отъ позорни поражения. Странно зрелище! Борцитъ се сражаватъ съ шапки, тантели, блонди, бриланти и други подобни оржия, — настояще куклено сражение. Но страститъ у тия тюлеви борци кипятъ сжщитъ, мжжество и храбростъ въ тѣхъ има толкова, последствията сж толкова разрушителни — както и въ настоящитъ войни. Всичко това щѣше да бѣде смѣшно, ако не бѣдѣше така позорно, ако така много не унижаваше благородството на човѣка и не се съпровождаше отъ такива гибелни последствия.

Никой безусловно не отрича промѣнитъ въ дрехитъ: до нѣкоя степенъ тѣ сж естествени;

Християнското възпитание на волята е една насъщна нужда. И това трябва да почне още в най-младата възраст на децата, което, за жалост, не се върши. Не току така един француски писател казва, че хората чувствуват потребност от учители и знания във всичко друго, но не и от наука за живота, за нравственото им възпитание. Римският философ Епиктет и Свифт във своя „Гуливер“ сжко дават преднина на нравствените качества на личността, отколкото на способностите и талантите. А Жан Ж. Русо казва: „Всѣки може да бжде велика, но не всѣки е способен да бжде човѣкъ“. За да бждеш човѣкъ в пълния смисъл на тоя дума се иска много да работиш надъ себе си, дълго и упорито да се бориш съ своите животински инстинкти и непрестанно да се издигаш и приближаваш къмъ върховния идеалъ на живота.

Затова трябва да се схване, че нравствената полза, която може да се постигне отъ възпитанието, трябва да се яви повече като резултатъ отъ възпитанието на сърцето и волята, отколкото на разума. Ако вмѣсто да учите детето, кое е добро и кое е лошо, вие му дадете да почувствува това, ако вие направите така, че то да обикне добродетелта и намрази порока, ако вие поощрявате и подпомагате въ него благородните желания и задушвате низките, ако вие съживявате и пробуждате въ него непроявени добри чувства, ако му навѣвяте и присаждате чувства на състрадание и съчувствие, тогава вие наистина възпитавате детето, създавате отъ него човѣкъ.

Младежта не се интересува отъ възвишени въпроси, тя е бедна отъ къмъ идеали, нѣма силна воля. Съвест, дългъ, общо благо — това сж все за бравени за нея думи. Но отъ где ще дойдатъ високите идеали, силните характери и твърдата воля? На нивата пониква това, което се посѣе. Младежта расте такава, каквато я възпитаватъ семейството, училището и самият животъ. Нескърушимъ нравственъ характеръ, т. е. наложима власт надъ себе си, нравствено самоуправление, сигурно надмощие на благородните чувства и на нравствените понятия надъ животинските влечения на нашата душа не сж свойствени на човѣка отъ с а м о т о му раждане, а се изработватъ отъ самитъ насъ въ срѣдата, въ която живѣемъ.

Нравствено съвършената личностъ е въплотение на високите идеи на любовта и правдата въ живия човѣкъ, а колкото е по-възвишена идеята, толкова по голѣми усилия сж потребни за нейното осж-

ществление. За да бжде изцѣло обладана, всички наши духовни способности трябва да бждатъ насочени къмъ нея. Необходимо е, тая идея да разширява кръга на своето влияние чрезъ постепенното и постоянно засилване на нейното взаимодействие съ други идеи, да стане ръководящъ центъръ на цѣлия нашъ вътрешенъ животъ.

Евангелието ни дава идеалъ за единъ съвършенъ животъ. Нравствения образъ на човѣка, въплотенъ въ божественъ проповѣдникъ на любовта, сие съ чаровна духовна красота. И затова изграждането въ насъ на образа Христовъ трябва да бжде главната задача на нашия животъ: на личния и на общественъ животъ. И само тогава ние ще се промѣнимъ.

А промѣненитъ нови хора, истинските хора, ще донесатъ новъ, свѣтълъ, щастливъ животъ на земята.

Дж. Пепини.

САМОТАТА.

Онзи, който е казалъ: „Горко на самотния“, е казалъ това отъ собственъ страхъ. Всѣки, който посещава обществото на хората, прави жертва, която е толкова голѣма, колкото е голѣмъ страхътъ, изпитванъ отъ него. За тия, които души сж богати, уединението не е изкупление, а награда. Въ уединението тѣ предущатъ щастие, развиватъ красивото у себе си, намиратъ примирение съ ония, които отсѣствуватъ. Само въ уединението — тогава, когато сме сами съ себе си — ние живѣемъ въ обществото отъ равни на себе си — въ обществото на тия, които сж роденитъ въ тѣхъ възвишени мисли утешаватъ и насъ въ загубването на така нареченото земно щастие.

И наистина, уединението е непоносимо за обикновената душа, за ограничения умъ; за тоя, който е беденъ съ вътрешни срѣдства и който не е въ състояние никому нищо да даде; който се бои отъ себе си и отъ собствената си пуста; за тоя, който е осжденъ да живѣе въ вѣчния затворъ на своя собственъ духъ, въ оная вътрешна пустина, върху необработената почва на която могатъ да цѣфатъ само отровни треви. Уединението е невъзможно сжко така иза тия, които сж безпокойни, които сж угнетени и разочаровани, които не могатъ да намѣрятъ забавя въ обществото на другитъ, да слушатъ постоянния тѣхенъ брътвежъ, да си подѣлятъ впечатления, които не могатъ да живѣятъ безъ да се губятъ всѣки денъ въ отвратителнитъ тѣли по улицитъ.

Иисусъ е обичалъ понѣкога

да се скрива отъ погледа на хората — даже отъ Своите ученици — за да остане за известно време самъ. Човѣкъ, за да обикне хората, трябва отъ време на време да страни отъ тѣхъ. Колкото сме по-далечъ отъ хората, толкова по-близки и по-близко сме до тѣхъ. Запознаването, което му е направено, само оня човѣкъ, който има низка и дребна душа; ноштитъ на такъвъ човѣкъ сж изпълнени съ безпокойни тревоги и отвращения, а на устата му цѣвятъ злитъ цѣти на гнѣва. Великодушнитъ натури, напротивъ, помнятъ само доброто и заради малкото добри дѣла забравятъ всичкото зло, възложено да претърпятъ. Даже грѣшникътъ, който не успѣватъ тѣ да простятъ, не оставятъ следи върху паметта имъ, и връщайки се да живѣятъ между своите братя, тѣ горятъ отъ сжщата любовъ къмъ тѣхъ, както и по-рано...

За празника „Св. Богородица“ (Успѣние)

(Начало и цѣль на неговото установяване.)

Споредъ най-древното и общеприето църковно предание това събитие (Смъртта на св. Дева) се представлява така: Подиръ възнесението на И. Христа св. Дева, като оставала вѣрна на завещанието на Сина си, винаги била подъ грижата на св. Иоана Богослова и постоянно пребивавала въ постъ и молитва, като имала пламенно желание да види Сина си. Деньтъ на нейната смъртъ и билъ съобщенъ отъ Бога. Този день се означавалъ съ чудеса, които и възпѣва църквата. Съгласно желанието ѝ, тѣлото ѝ било погребено близо до Иерусалимъ въ Гетсимания до гробоветъ на родителитъ ѝ. На третия день, когато ап. Тома, който не присѣствувалъ на смъртта на Божията майка, дошелъ при гроба ѝ, нейното тѣло не било вече тамъ. Църквата винаги е вѣрвала, че то било взето на небо.

Праздника Успѣние на Божията майка води началото си отъ древнитъ християнски времена и въ IV в. се явява вече като повсемѣстенъ. Въ V в. Анатолий, Цариградски патриархъ, написалъ стихиритъ на този празникъ, а въ VIII в. се появили двата канона, съставяне на които се приписва на Козма Светогореца и Иоана Дамаскина. Първоначално празникъ се извършвалъ на 18 януари, което при все това не пречело на нѣкоя мѣста той да се празнува на 15 августъ. Всеобщото му празнуване въ този день било установено по желанието на императора Маврикия въ 582 година.

Праздника е установенъ за прослава успѣнието на Божията майка, която църквата прославя като по-чиста отъ херувимитъ и несравнено по-славна отъ серафимитъ. Тя приела на себе си покровителството на човѣшкия родъ и ходатайства за него предъ своя Синъ. Заедно съ събитие на успѣнието Богородично, църквата ни поучава, че смъртта не е унищожение на нашето същество, а само преминаване отъ земята къмъ небо, отъ тленното и рушимото, къмъ вѣчното и безсмъртното.

Хроника.

Съюзътъ на Православнитъ Добротворно-Просвѣтни братства въ България ще има първиятъ свой редовенъ съборъ въ гр. Плевенъ на 9, 10 и 11 септемврий т. г. Съборътъ ще се открие отъ почетния председателъ Митрополитъ Климентъ Вратчански. Ще взематъ участие въ заседанията гл. ръководителъ на Братската Ст. Загорскиятъ Митрополитъ Павелъ и Русенскиятъ Митрополитъ Михаилъ. Съборътъ ще се води по особена, предварително наредена, програма. Известниятъ виденъ църковенъ ораторъ и секретаръ на съюза г. Петковъ ще държи два реферата. Вториятъ ще говори на открито въ скъпия за всѣко българско сърдце Скобелевъ паркъ. Отъ Шуменъ и дветъ братства при църквитъ ще бждатъ представени съ по нѣколко делегати, а ще отидатъ сжко така около двадесетина гости. Всички ще пътуватъ по железницитъ съ 50 % намаление.

Отъ 1 до 7 IX т. г. въ гр. Плевенъ ще има краткъ курсъ за ръководителитъ на младежкитъ християнски православни дружества. Курсътъ ще се ръководи отъ г. Ст. Петковъ, главенъ ръководителъ на тия дружества. Въ курса, както и на Събора въ Плевенъ, ще вземе участие и редактора на вестника Свещ. Д. Попъ Василевъ. Отъ 13 септемврий ще продължи редовното излизане на вестника.

Занапредъ, съгласно новитъ църковни наредби, не ще се извършватъ надъ самоубийцитъ никакво опѣло, заупокойни молитви и помени; 2) Когато пъкъ отъ страна на сродникитъ и приятелитъ на нѣкой самоубиецъ се представи медицинско свидетелство за удостоверяване, че самоубиецътъ е посѣгналъ на живота си въ състояние на душевна болестъ, Митрополититъ, по тѣхно лично усмотрение, ще преценяватъ до колко изваденото медицинско свидетелство вѣрно опредѣля, че самоубиятътъ се наистина е страдалъ отъ душевна болестъ. И, ако пред-

ставенитъ данни свидетелствуватъ, че известно лице е посѣгнало върху живота си нествително въ състояние на душевно умопомрачение, опѣлото на такъвъ ще се извърши негласно само отъ единъ енористикъ и то не въ енористкия храмъ, а на гробището. 3) Ще се иска отъ общинските власти да опредѣлятъ особено мѣсто, по-далечъ отъ общитъ гробища, дето да погребватъ самоубийцитъ.

КНИЖНИНА.

Книжка 9. отъ новата серия на Синодалнитъ издания „Християнството и разправията на жената“ отъ г. Хр. Поповъ, дългогодишенъ учителъ въ Соф. Дух. Синодариия, авторъ на редица гословски трудове, понасящъ секретаръ на Св. Синодъ. Въ 12 глави се разглеждатъ: 1) положението на жената въ дохристиянския свѣтъ, 2) Два въззема за природата и правата на жената, Принципитъ за свободната любовъ е гибелна за жената, 3) Съ какви срѣдства жената може да влияе на мъжа, 4) жената подготвя обществените дейци и пр.

Книгата е написана съ щина, поставенитъ въпроси са разглеждани грижливо и досъ обширно. При разглеждането връзки между съпрузитъ и хилядитъ и хиляди български семейства плодъ на което голѣмата и все повече увеличаваща се цифра на бракоразводитъ, при упадъка въшце на българското семейство книгата на г. Поповъ, която дава християнското, чисто църковно, разбиране за брака, служи за всѣко внимание. Било дѣбре свещеницитъ които сж болка гледатъ на въ енористъ имъ се увеличаватъ незаконно съжителства какъ се влошаватъ предъ тѣ имъ отношенията, често ти въ най-добри семейства; търпими ставатъ отношенията между съпрузи, неприлични безобразни ставатъ тѣ между синовете, дъщерите и родителитъ; добре би било свещеницитъ сами да купятъ, да прочетатъ и разпространятъ тази книжка (която струва само 12 лева) между християнитъ въ енористъ си. Колко книги по женичарии и будки се продаватъ отъ които младитъ се учатъ за „сладостта“ на Свободна любовъ! Нека въ всѣка къща има книга като тази на г. Попова, която е една рѣдка за нашия животъ и която трябва всѣкиго колко горчиви лизатъ плодетъ отъ такоречената и възпѣвана отъ пейския и наши някои писатели Свободна любовъ.

Въ следнитъ броеве отъ вестника ще дадемъ извадки отъ нѣкои глави на книгата. Това извадка е и днешния листникъ.

но кажете, що значи тая ежегодна — но що говоримъ: ежегодна? — ежмесечна промѣна на фасонитъ? Излъзналъ новъ фасонъ шапка: „ахъ, каква прелестъ!“ А следъ мѣсець тая прелестъ вече додѣла; и ето въ дѣйствителностъ, може би, прекрасниятъ фасонъ отстъпва на новъ, който е очакванъ отъ сжщата участъ. Фасонитъ се гонятъ, потискатъ единъ другъ; това е нѣкакво бѣсно препускане, лудъ дивертисманъ на фасони. Изобретателността на модисткитъ, разбира се, не може да успѣе поради непостоянството на поклонницитъ на модата: прекрасни фасони не могатъ да се наготвятъ — та и за какво? Дайте каквито и да сж, викатъ поклонницитъ, само да бждатъ нѣщо ново. И фасонитъ се явяватъ единъ отъ други по фантастични, по-безобразни,

по-безсмислени. Блузата ту е съвсемъ подъ мишницитъ, ту е безъ мѣрка дълга, ту отворена, ту затворена, ту съ яка, ту безъ яка. Рокитъ сж ту безъ мѣрка широки, ту извънредно тѣсни, ту дълги, влаещи се по земята, ту къси до колѣне. Шапкитъ ту едвамъ се държатъ на главата като кацнали птици, ту се обръщатъ на цѣли овошни или цѣтни градини, покриващи косата, или пъкъ на настоящи камбани, съвсемъ поглъщащи главата. Споредъ старитъ поети, торбата за стрѣли на Венера е въ очитъ на женитъ, но де сж тия очи? Не бѣтъ въгдетъ отдавна, когато женскитъ шапки покриваха цѣлата горна частъ отъ тѣлото на жената. Отъпредъ се можеше да се види нѣщо: коса. Но отзадъ нищо не се виждаше. Шапкинската камбана слизаше до шията,

простираше се върху раменетъ. Нѣкога, за да осмѣятъ хората, правели отъ тѣхъ карикатури, като ги представяли твърде едри отгоре и съвсемъ дребни отдоле. И модата, за която говоримъ, съ своитъ гигантски шапки и тѣсни рокли, напълно постигаше тоя идеалъ.

А що да кажемъ за днешната женска мода — на къситъ до колѣне рокли, на голитъ рамене и гърди, — която става се повече и повече предзвикателна? По-рано жената се стремѣше да породи у мъжа нежно чувство на любовъ, а днесъ съ голото си тѣло тя иска да възбуди у него само плѣтска страсть за да го овладѣе и привърже къмъ себе си, защото чувствува, че нѣма власт надъ него, че той се изплъзва изъ ръцетъ ѝ. Твърде много обаче тя се заблуждава, ако смѣта, че по тоя на-

чинъ ще може да завладѣе мъжа.

Както искате кажете, но модата е истинска вълшебница, тя просто прави чудеса: често фасонътъ до толкова бива безобразенъ, че модницитъ сами се чудятъ, какъ така преди мѣсець той могълъ да имъ се нрави. А се е правилъ и пакъ ще се нрави, ако това поиска модата.

Модата е велика богиня, на която свѣтскитъ жени всичко принасятъ въ жертва и всичко очакватъ отъ тая жертва „Попитайте — казва Толстой — една опитна кокетка, която си е турнала задача да плени нѣкого — съ какво тя иска по-скоро да рискува: съ туй ли, що то въ присѣствие на оновова, когото иска да прелѣсти, да бжде изобличена въ лъжа, жестокоствъ, дори разпѣство, или пъкъ съ онуй — да се по-

каже предъ него въ лошо шитъ и некрасивъ костюмъ всѣка винаги ще предпоче първото“. „Не е вѣрно — рѣща се св. Златоустъ — кокетлилата жена, — че ти не се кичишъ, нѣма да се ресашъ на мъжа си. Ти кичишъ не за да се хареса на мъжа, а за да се възгорди предъ беднитъ жени, за да унизишъ, да ги оскърбишъ съ това да увеличишъ тѣ бедностъ. А че ти съ своите накити не преследвашъ харесашъ на мъжа си и за го не се кичишъ, това се да отъ твоитъ собствени тѣпки. Току-що престъпва прага на къщата си, ти веднама снемашъ отъ себе си всѣ — и дрехи и златни украшения и драгоценни камъни, и уничишъ, разбира се, не носишъ“.